

at burde gjøre nogle almindelige Bemærkninger, hvortil der ikke er nogen mere passende Leilighed end ved at indlede det nærværende Lovudkast. Der er deels blevet ført bittere Klager over den Uret, som Regjeringen saavel i ældre som i nyere Tid skal have gjort. Island ved ikke at tilstaae det en saa uindskrænket fri Handel som den, hvorom der nu anholdes, og deels er der udtalt skarp Dabel over min Udsærd ved ikke tidligere at have fremlagt et Lovudkast, hvorved Handelen paa Island skulde ordnes, og ved heller ikke at være gaaet ind paa det private Lovudkast, hvormed man er fremkommen i det andet Thing. Jeg skal især deleshed her opholde mig ved de Klager, som ere førte over den Uret, som Regjeringen fra gammel Tid skal have tilføjet Island ved Maaden, hvorpaa den islandske Handel er ordnet ved de om den givne Love. Jeg skal ikke gaae ind paa at forsvare den Handels-tilstand, der har fundet Sted paa Island i en længst forsvunden Tid. Den har jo vistnok havt store Ufuldkommenheder, og der er ikke Noget lettere end at angribe den. Imidlertid vil man dog ikke være bespøiet til at udtale saa bittere Domme derover, som ere blevne udtalte, naar man lægger Mærke til, deels, at de eiesdommelige Forhold paa Island gjøre en fri Handel meget vanskelig, og deels, at et saadant Handelsystem, som man troer burde have fundet Sted paa Island, ikke paa nogen Maade var overeensstemmende med den ældre Tids Handelspolitik. Det var ikke blot i Danmark, men ogsaa i alle andre Stater, at man lagde mange Slags Baand paa Handelen, og de senere Indskrænkninger, hvorved man paa andre Steder søgte at lede Handelen til Statens Lære, lode sig ikke anvende med Hensyn til Island. Derimod troer jeg, at, naar man vil tage Hensyn blot til den Maade, hvorpaa denne Sag er behandlet fra det Tidspunct, hvori en sund Handelspolitik saavel som sunde statsøkonomiske Grundsætninger fik et betydeligt Herredømme i Danmark, vil man finde, at Island har deeltaget i Virkningen af de forandrede Grundsætninger for Handelen. Strax efterat den forevigeede Frederik den Sjette som Kronprinds havde grebet Statsret og omgivet sig med flere af Landets dyg-

tigste og indsigtsfuldeste Mænd, blev der tænkt paa at forbedre den islandske Handels Tilstand. Om at forbedre denne havde allerede viist sig tidligere, deels ved forberedende Regjeringsforanstaltninger, deels igjennem Skrifter, men havde ikke havt nogen Virkning. Strax efterat den Forberedelse til en Forandring i Regjeringsystemet, som foregik i 1784, var indtraadt, skete et bestemt Skridt til at gjøre Island deelagtig i de nye lysere Grundsætninger. Der blev allerede i 1785 nedsat en Commissiön til den islandske Handels Ordning, som bestod af de af Landets meest høihjertede og indsigtsfuldeste Mænd paa de høieste Pladser, nemlig Schimmelmann og Reventlow, ved Siden af hvem der stod den islandske Stiftamtmand Thodal, en Mand, som har havt de største Fortjenester af Island, og den lærde lovkyndige Islænder Grichsen, som efterat have med megen Hæder forestaaet et Lærerembede ved Universitetet, traadte ind som Deputeret i Rentekammeret. Denne Commissiön, hvori ogsaa andre kyndige Mænd havde Sæde, ledte til, at der i 1786 og 87 udkom nogle Anordninger, hvorved Island fik al den Frihed, som man under de daværende Forhold kunde finde gavnlig og passende for dette Land. Der udkom Placater af 18de Aug. 1786 og 13de Juni 1787 angaaende den islandske Handel, og deels angaaende de islandske Kjøbstæder, som gik ud paa, at den hidtil monopoliserede Handel skulde ophøre, og Handelen gives fri for alle Kongens Undersaatter, saa at alle Kongens Undersaatter kunde deels oprette faste Handelsetablissementer, sammesteds, deels ogsaa drive den saakaldte Speculanthandel, eller komme til Islands Havne og der i en vis Tid udsælge deres Varer. Dernæst blev denne Handel frigjort fra saagodt som alle Byrder; der skulde hverken svares Told eller Consumtion af de Varer, der førtes til Island, og heller ikke af de Varer, der førtes fra Island til andre Steder i Kongens Stater; kun, naar de siden førtes til fremmede Stater, skulde der svares 1 pCt. af Varernes Værdi. Det var saaledes en udstrakt Frihed, og ved Siden af den blev Handelen fri for saa godt som alle de Byrder, der ellers pleie at hvile